

شنبه 8 تیر 1392 - 20 شعبان 1434 - 29 ژوئن 2013

مسأله فرارود (ماوراء النهر) پس از فروپاشی امپراتوری ایران - افتادن بخارا، سمرقند و تاشکند به دست چینیان ...

انعقاد قرارداد معروف رژي يا امتياز تنباکو در سال 1307 هجري قمری

قرارداد معروف رژي يا امتياز تنباکو در سال 1307 هجري قمری میان دولتهای ایران و انگستان منعقد شد. به موجب قرارداد ژري، خرید و فروش درانحصار استعمار انگلیس قرار گرفت و دولتهای بیگانه، اولین بار باب استقراض را به روی ایران گشودند. در پی امضای این قرارداد آیت الله شیرازی مرجع تقلید شیعیان جهان مخالفت خود را با امضای قرارداد ژري، اعلام و حکم تحریم تنباکو و دخانیات را صادر کرد. مردم شهرهای پیرویی از روحانیان به مخالفت با این قرارداد برخاستند تا اینکه سرانجام ناصرالدینشاه از بیم قیام سراسری در کشور و اعلام جهاد این عالم جا دیگر علما، امتیازنامه را در شعبان سال 1309 هجري قمری بطور رسمی لغو کرد و عاملان شرکت ژري به فعالیت خود در ایران پایان دادند.

درگذشت میرزا علی اکبر طاهرزاده متخلص به صابر در سال 1329 هجري قمری

میرزا علی اکبر طاهرزاده متخلص به صابر از شاعران مشهور قفقازیه روسیه در سال 1329 هجري قمری درگذشت. او در سال 1278 هجري قمری از شهرهای ایروان بدنیا آمد. 12 ساله بود که زبانهای ترکی و فارسی را آموخت و با اصول کتابت نیز آشنا شد. طاهرزاده همواره مشتاق فراگیری علوم رایج زمان خود بود. اما پدرش او را به تجارت گمارد ولی پس از درک علاقه فرزند او را از ادامه این کار معاف کرد. طاهرزاده از آن پس به مطالعه در همین دوران اشعاری در مدح حضرت سید الشهداء (ع) سرود که بسیار مورد توجه اهل شعر و ادب قرار گرفت. صابرهیچگاه به مدیحه سرایی در اشعارش از فقیران و مستمندان حمایت می کرد. اشعار او مشکلات اجتماعی مردم عصرش را به خوبی هویدا می کند. دیوان اشعار صابر به قفقازی در سال 1331 هجري قمری در بادکوبه چاپ شده است.

پایان قیام تاریخی پارسی ها با پیروزی در سال 1830 میلادی

قیام تاریخی پارسی ها برای سرنگون کردن شارل دهم آخرین شاه خاندان بوربون در سال 1830 میلادی با پیروزی به پایان رسید. وی از سلسله بود و قصد برقراری مجدد استبداد را در فرانسه داشت. اما با انقلاب ژوئیه 1830 میلادی مردم آزادیخواه و انقلابی پاریس او را سرنگون کردند استعفاء کرد، و بوربون ها برای همیشه مقام سلطنت را از دست دادند.

پیاده شدن سپاهیان ژاپنی در سواحل جنوبی هند و چین برای جنگ در سال 1941 میلادی

با پیاده شدن سپاهیان ژاپنی در سواحل جنوبی هند و چین در سال 1941 میلادی، جنگهای خونین میان نیروهای ژاپنی و قوای مستقر در درگذشت. در آن زمان سواحل جنوبی هند و چین، و شهرها و ممالک این بخش از آسیا جزء مستعمرات سه کشور هند، فرانسه و انگلستان محسوب می شدند. در این رو، دول استعماری این کشورها به شدت از اهداف استعمارگرانه خود دفاع می کردند. اما به دلیل دولتهای اروپایی در جنگ جهانی دوم، پیروز موفق شدند بسیاری از جزایر و بنادر اقیانوس آرام و آسیای جنوب شرقی را تصرف کنند. این مناطق تا پایان جنگ جهانی دوم یعنی تا سال 1945 شکست قطعی ژاپن از متفقین در اشغال ژاپنی ها باقی مانده.

مسأله فرارود (ماوراء النهر) پس از فروپاشی امپراتوری ایران - افتادن بخارا، سمرقند و تاشکند به دست چینیان

پس از سقوط ساسانیان و فروپاشی امپراتوری ایران، منطقه فرارود (خراسان بزرگتر) بیش از مناطق دیگر ایرانزمین دچار خلاء قدرت و بیاداری شد. فرارود؛ آخرین منطقه ای بود که یزدگرد سوم (آخرین شاه ساسانی) جهت ایستادگی در برابر عرب به آنجا رفته بود. پس از ترو و پادگانهای ایرانی در مرزهای شمال شرقی میهن هم (که در منطقه فرارود به «مرزبان؛ موسوم بودند و بزرگترین پاسداری؛ خجند؛ استقرار داشت) منحل شدند.

با انحلال پاسگاههای مرزبانی ایران در مسیر سیردریا، در ژوئن سال 752 میلادی چند واحد نظامی چین از سیردریا (رود سیحون) گذشتند و بدون مقاومت وارد منطقه فرارود شدند. نیروهای چین که از دره رود "تاریم" به منطقه فرارود وارد شده بودند تا بخارا، سمرقند، تاشکند و بخارا پیش از آنکه به شهر مستولی شده بودند. این نیروها که با مقاومت پراکنده مردم محل رو به رو بودند پس از اطلاع از نزدیک شدن یک سپاه عرب به فرارود بدون جنگ ترک کردند.

اقوام تورکیک (غزها و ...) که به صورت مسالمت آمیز (به نام چرانیدن گوسفندانشان) به «فرارود؛ مهاجرت کرده بودند باقی غزنویان و سلجوقیان از آن جمله اند. پس از عقب نشینی چینیان از فرارود، دیری نیابید که قرقیزها سرزمین ایغورها را که اینک در قلمرو چین اد کردند و سالهای سال بر آن مسلط بودند.

در دوران هخامنشیان و تا پایان عصر ساسانیان، به ندرت دیده شده بود که عناصر چینی پای فراتر از دره رود "تاریم" گذارده بودند. این سلسله نشدن فرهنگ و تمدن ایرانی تعصب شدید می ورزیدند.